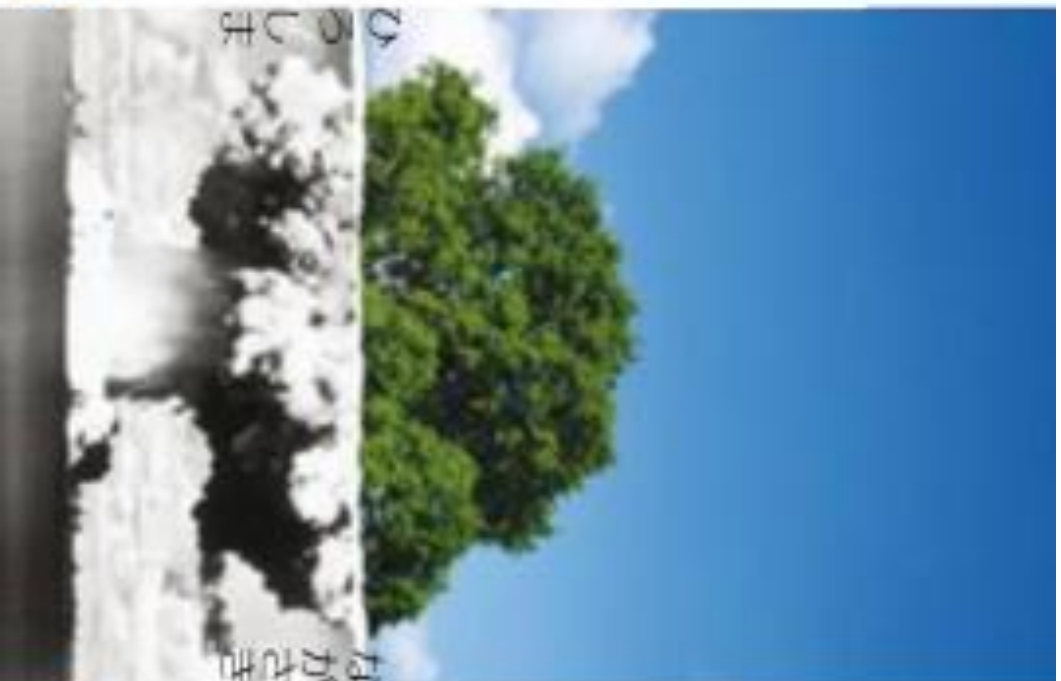

HIRO
SHIMA 島

70 JAAR

ながさき
NAGA
SAKI 崎

LATER

I. Concert over vernietigingswapens in de St.Niklaaskerk

Programma

Fragmenten uit MONU van Benjamien Lycke

Et omnia pergunt ad unum locum	koor orgel	
Thrown into a world	orgel	sopraansolo
Alas! Poor world	koor orgel	sopraansolo
Poor reckless flower	orgel	sopraansolo
Requiem Aeternam	koor orgel	

Meditatio van Maarten Van Ingelgem orgel

Over The City van Karen P. Thomas koor orgel

MONU

MONU is een multimediaal oorlogsrequiem met muziek van Benjamien Lycke op een libretto van Mien Bogaert. In de context van de herdenkingsplechtigheden die in 2014 rond de eerste wereldoorlog georganiseerd werden, belicht dit werk de 'Grote Oorlog' vanuit andere perspectieven. De wereldpremière vond plaats op 22 april 2015 in het Concertgebouw Brugge, exact 100 jaar na de gasaanval tijdens de Eerste Wereldoorlog. Dus ook 100 jaar na het begin van de chemische jaar na oorlogsvoering.

Voor de vorm en structuur van MONU putten ze inspiratie uit een eeuwenoud genre: de dodenmis of het requiem. Binnen deze traditie creëren ze een oratoriumachtige compositie, waarin ze fragmenten van de klassieke requiemtekst confronteren met teksten uit ander bronnen. Het werd een multimediale voorstelling, die ook een encenering, enkele multimediale elementen (filmprojecties) en een danschoreografie omvat.

De 2de Adem brengt enkele stukken van het koor in een aangepaste versie voor koor en orgel.

Et omnia pergunt ad unum locum

Et omnia pergunt ad unum locum
De terra facta sunt omnia
Et in terram omnia pariter revertuntur

Requiem aeternam dona eis domine
Et lux perpetua luceat eis

Thrown into a world

Thrown into a world
without knowing why
Gaining consciousness
amidst crude chaos
Uncertainties,
no more comforting than
A slight notion of fellow-sufferers
Pitiable partners in misfortune

Alas! Poor world,

Alas! Poor world,
what treasure hast thou lost!
What face remains alive
that's worth the viewing?
Whose tongue is music now?
What canst thou bo'ast
Of things long since,
or anything ensuing?
Oh weep, weep for Adonis, he is dead!

Nec plena longior hora facta mora est
Cum flos de sanguine concolor ortus
Brevis est tamen usus in illo;
Namque male haerentem
et nimia levitate caducum
Excutiunt idem,
qui praestant nomina, venti

Poor reckless flower

Poor reckless flower
this was thy father's guise,
Sweet issue
of a more sweet-smelling sire,
For every little grief to wet his eyes:
To grow unto himself was his desire,
And so 'tis shine;
but know, it is as good
To wither in my breast
as in his blood.

(Christelijke requiemtekst)

En alles gaat na/ar één plaats terug
Uit aarde, uit stof is alles ontstaan
En naar de aarde, zal alles terugkeren

Geef hen eeuwige rust, o Heer
En laat het eeuwig licht over hen schijnen

(tekst /Mien Bogaert)

Geworpen in een wereld,
zonder te weten waarom
Bewustzijn vergaren
temidden van rauwe chaos
Knagende onzekerheden,
onze enige troost
Een vaag besef van lotgenoten in de pijn
Beklagenswaardige partners in ongeluk.

(tekst: Shakespeare / Shelley / Ovidius)

Helaas! Arme wereld,
welke schat heb je verloren!
Welk gezicht bleef nog in leven
dat waard is om te zien?
Wiens tong brengt nu nog muziek voort?
Welke grootse verhalen kan je vertellen
Over wat al leng voorbij is
of iets dat daarop volgde?
O ween, ween om Adonis, hij is dood!

Nog geen uur daarna is uit dat bloed
Een bloem ontloken, rood als bloed
Die bloem biedt maar korte vreugde
Omdat zij, broos van bouw
en kwetsbaar door haar licht gewicht
Geknakt door dezelfde wind,
die ook haar naam gaf, klaproos

(tekst: Shakespeare)

Arme roekeloze bloem,
dit was je vaders voornemen
Zoet voortbrengsel
van een nog zoeter geurende verwekker,
Bij elk klein verdriet dat hem deed tranen:
Naar hem toegroeien, was zijn verlangen
En zo geschiedde;
maar weet, het is even goed
Tussen mijn borsten te verwelken
als in zijn bloed.

Here was thy father's bed,
here in my breast;
Thou art the next of blood,
and 'tis thy right
Lo! in this hollow cradle take thy rest,
My throbbing heart
shall rock thee day and night:
There shall not be one minute in an hour
Wherein I will not kiss
my sweet love's flower.

Requiem aeternam

Requiem aeternam dona eis domine
Et lux perpetua luceat eis
Et omnia pergunt ad unum locum
De terra facta sunt omnia
Et in terram omnia pariter revertuntur

Hier was je vaders bed,
hier, tussen mijn borsten;
Jij bent zijn nakomeling
en het is jouw recht
Hier! kom in deze holle wieg tot rust,
Mijn kloppend hart
zal je dag en nacht wiegen:
Er zal in geen enkel uur een minuut zijn
Waarin ik mijn lieve
zoete bloem niet kus.

(Christelijke requiemtekst)

Geef hen eeuwige rust, o Heer
En laat het eeuwig licht over hen schijnen
En alles gaat naar één plaats terug
Uit aarde, uit stof is alles ontstaan
En naar de aarde, zal alles terugkeren

Meditatio

In 2003 schreef Maarten Van Ingelgem voor het programma 'Creaties' van De 2de Adem *Kojiki*, een koorwerk op het Japans scheppingsverhaal zoals het rond het jaar 700 genoteerd werd. Als voorstudie op deze compositie schreef hij *Meditatio* voor orgel en optionele klokjes.

Hierin verwerkte hij typische Japanse elementen als pentatonische reeksen en imitaties van *gagaku*-muziek, de muziek die aan het Japans keizerlijk hof weerklinkt. Door de toetsen van het orgel uiterst langzaam in te duwen of los te laten en registers zeer langzaam in of uit te schuiven ontstaan onregelmatigheden in de windtoevoer naar de orgelpijpen. Daardoor varieert de klankkleur continu en ontstaan er glissandi die typisch zijn bij *gagaku*-blaasinstrumenten.

Speciaal voor deze gelegenheid gebruiken we Japanse windklokjes (*furin*) die sinds 1945 symbool voor vrede zijn geworden. Toehoorders die voor het concert met hun klokje kwamen mee-oefenen, kunnen nu samen met de koorleden mee-musiceren.

Over The City

Karen P. Thomas schreef Over The City om op 6/8/1995 in 30 steden in de USA tegelijk de verwoesting van Hiroshima en Nagasaki te herdenken.

Zoals zij het zelf schrijft : "De Tweede Wereldoorlog wordt vaak de "goede oorlog" genoemd. Maar hij was verschrikkelijk, zoals alle oorlogen. Er waren aan beide zijden wreedheden. Zelfs als het waar is wat de verdedigers van de Realpolitik zeggen (dat de oorlog vroeger stopte dankzij die atoombom), is het een nalatenschap waar wij nooit, op geen enkele manier, trots kunnen op zijn. Mensen die zelf niet in de oorlog actief waren, werden meedogenloos afgeslacht. De "hibakusha" (overlevers van de bom) en hun afstammelingen lijden hier nog steeds onder. De bom was zo verschrikkelijk dat niemand er graag wil aan terugdenken. Maar daardoor blijven zij die stierven thuisloos. Nu, 50 jaar later is het belangrijk de tijd te nemen om terug te denken aan die 200.000 mannen, vrouwen en kinderen die hun leven lieten"

De tekst is van Molly McGee, een dichteres uit Seattle. Zij schreef Over The City vanuit een persoonlijke ervaring. Tijdens haar verblijf van 2 jaar in Japan reisde ze naar Nagasaki en bezocht daar het museum van de bom. Op de terugweg naar huis zou ze ook Hiroshima bezoeken. Maar door een voedselvergiftiging werd ze op die trein zo ziek, dat onderweg niet meer uitstapte. Het enige wat ze zich van Hiroshima herinnert, was wat zij zag door het raam terwijl ze zich doodziek voelde. In haar tekst legt ze de link tussen haar eigen gevoelens op dat moment en de gevoelens van de slachtoffers.

Late night
and the train stops in Hiroshima.
A new snow covers our postwar years.
And high above the city
I see lost constellations,
voiceless fears, inflamed emptiness.
Does Hiroshima deluge our memory?
Only disfigured souls find glory in it.
Our own extinction becomes so clear
when we see another's face
reflected in a train window.

Soon, Hiroshima, the modern
consequence, will be left behind the train.
And I, born after that long, hot day,
open up a window,
to let in the cool ash-like snow,
believing that the act of remembrance
can shelter the homeless dead.

wasurenai koto ga
ikiba no nai shi no
yuki tokoro to naru

Laat in de nacht
en de trein stopt in Hiroshima.
Verse sneeuw bedekt de naoorlogse jaren.
En hoog boven de stad
zie ik sterrenbeelden,
sprakeloze angst, verbrande leegte.
Palmt Hiroshima ons geheugen in?
Enkel vormeloze zielen treden erin op.
Onze eigen uitdoving wordt zo duidelijk
Als we het gezicht van een ander
weerspiegeld zien in het treinvenster.

Weldra zal Hiroshima, het moderne
vervolg, achter de trein blijven liggen.
En ik, geboren na die lange, hete dag,
open het raam,
en laat de koele poederige sneeuw binnen,
in het vaste geloof dat mijn herinnering
de thuisloze doden een schuilplaats biedt.

De herinnering levend houden
Thuisloze doden
Een schuilplaats bieden

Componisten

Benjamien Lycke - componist

Benjamien Lycke (°1989) studeerde van jongs af aan piano, orgel, zang en harmonie aan het Conservatorium in Brugge. Op de Middelbare Steinerschool Brugge wijdde David Anne hem in in de kunst van het componeren. Op 18 jaar presenteerde hij de musical "Le Piédestal", die werd uitgevoerd door een vijftigtal studenten van de Steinerschool en het Stedelijk Conservatorium Brugge.

Hij studeerde compositie in het Conservatorium van Gent bij Lucien Posman. Tijdens zijn opleiding dirigeerde hij al 2 zelfgeschreven musicals in de Capitoles in Gent. In 2013 werd zijn cantate "Ex Nihilo" in Brugge en Antwerpen uitgevoerd met een honderdvijftigkoppig koor. Zijn afstudeerproject aan het Conservatorium Gent was de opera ACUBENS, waarvan zowel het libretto, de muziek, de productie en de regie in zijn handen was. De opera ging op 23 juni 2013 in première, was een groot publiekssucces en werd later uitgezonden op OP12. Hij volgde het postgraduaat filmcompositie aan The Royal College of Music in London bij Joseph Horowitz.

Benjamien Lycke is een veelgevraagd componist voor vernieuwende projecten. Zijn composities zijn erg breed in genre en stijl: naast soundtracks voor kortfilms en games, musicals en gelegenheidswerken, componeert hij hedendaags klassieke muziek (meestal akoestisch, maar soms ook elektronisch) voor kleine en grote bezettingen. Koorwerken, opera en experimentele, discipline-overschrijdende projecten zoals MONU, liggen Benjamien Lycke het meest aan het hart. Naast componist is hij ook als dirigent werkzaam.

www.benjamien.be

Benjamie Lycke schreef MONU in nauwe samenwerking met

Mien Bogaert- libretto

Mien Bogaert (1992) volgde 10 jaar Woord bij Philippe Huyghe aan de Stedelijke Academie voor Muziek Woord en Dans Ninove en ontwikkelde zo zijn passie voor literatuur. Hij volgde Kunstwetenschappen aan de Universiteit Gent, met een specialisatie in muziek- en theaterwetenschappen. Hij schreef een bachelorproef over de filosofische fundering van drie late Straussopera's. Zijn masterproef ging over hoe kunst een voorhoede kan vormen bij de vorming van een – voor de

verderzetting van de Europese integratie noodzakelijke – Europese publieke sfeer. In het kader van zijn universitaire opleiding, liep hij stage bij de dramaturgen van de Vlaamse Opera, waar hij teksten schreef voor de producties 'Die Zauberflöte', 'Parsifal' en 'Tragedy of a Friendship' (Jan Fabre).

Vandaag neemt Mien Bogaert op freelance basis dramaturgie-opdrachten aan, vooral van Opera Vlaanderen. Gefascineerd door het fenomeen operaregie, begon hij in oktober 2014 aan de opleiding Regie Musiktheater aan de Hochschule für Musik und Theater Hamburg.

Maarten Van Ingelgem – componist en dirigent

Maarten Van Ingelgem (°1976) studeerde piano bij Jan Michiels (Conservatorium Brussel) en compositie bij Wim Henderickx (Conservatorium Antwerpen). Hij is begeleider en leerkracht piano aan de muziekacademies van Dilbeek en Ninove. Maarten is dirigent van het kamerkoor voor hedendaagse muziek De 2de Adem uit Gent en zingt bij Aquarius dat zich eveneens toelegt op hedendaagse vocale muziek.

Als componist schreef hij reeds een zestigtal composities gaande van solowerk over strijkkwartetten, een kameropera tot een pianoconcerto. Voor dit laatste werk kreeg hij de *Prijs voor nieuwe muziek 2005* van de provincie Oost-Vlaanderen. In 2008 reikte Sabam hem de *Gouden Klaproos* uit voor koorcompositie en in 2012 en 2014 was hij laureaat van de *European Award for Choral Composers*.

www.maartenvanengelgem.be

Karen P. Thomas - componist

Karen P. Thomas (° 1957), componist en dirigent, is artistiek directeur en dirigent van Seattle Pro Musica en the University Unitarian Church.

Met het koor nam ze verschillende CD's op en ze ontving ze o.a. de prijs voor de gewaagde programmering van hedendaagse muziek. Voor de koordirectie wordt zij gewaardeerd om haar "integriteit en hoge verwachtingen, afgeleverd met smaak en vlekkeloze muzikaliteit."

Ook haar composities wonnen verschillende prijzen en worden internationaal uitgevoerd, door groepen zoals The Hilliard Ensemble. Men omschrijft ze als "buitengewoon werk van hoge gevoeligheid en schoonheid."

www.karenpthomas.com

Muzikanten

Stijn Hanssens – orgel

(°1982) werd 'Meester/Master in de Muziek: Orgel' aan het Lemmens-instituut. Na een recital met 19^e en vroeg 20ste-eeuwse symfonische orgelmuziek en de creatie van eigen werk, haalde hij in 2008 met Grootste Onderscheiding het Specialisatie-diploma (ManaMa) orgel en Cum Laude de Meestergraad voor compositie. Zijn belangrijkste leraars waren Luk Bastiaens, Peter Pieters en Ludo Claesen. Hij volgde diverse meesterkursussen in binnen- en buitenland. Momenteel doctoreert hij aan de KULeuven met een onderzoek naar de invloeden en evoluties binnen de Belgische orgelmuziek.

Op uitnodiging van de Belgische Ambassade speelde hij in 2010 het openingsconcert van de Belgische culturele week in Havanna (Cuba). In 2013 realiseerde hij een CD-opname op 4 instrumenten van de Belgische orgelbouwer Van Bever. Hij componeert orkestwerk, kamermuziek en werk voor orgel, al dan niet in combinatie met andere instrumenten of koor.

Hij is organist in de St.-Pieterskerk te Jette (met het Van Bever-orgel uit 1898) en in de koninklijke O.-L.-Vrouwekerk te Laken. Hij is redactielid bij het tijdschrift 'Orgelkunst' en is als onderzoeker verbonden aan het Lemmensinstituut. Hij geeft les aan de academies van Dilbeek en Grimbergen.

Kyoko Ishida- sopraansolo

Kyoko Ishida werd licentiaat in de muziek aan het conservatorium van Kobe (Japan) en ontving de "Japan Federation of Musicians Award". Ze is lid van de Japanse federatie voor muzikanten. In België behaalde ze een Master in de lyrische kunst en in zang aan het Conservatoire Royal de Liège. Ze trad in België regelmatig op bij concerten, zoals in de Kathedraal van Sint-Michiels en Sint-Goedele in Brussel en in de academische zaal van de Universiteit van Luik.

Nu werkt zij terug in Japan, maar reist nog regelmatig naar Europa voor Concerten. Voor de Gentse herdenking Hiroshima-Nagasaki reserveert zij jaarlijks een bijzondere plaats in haar kalender.

De 2de Adem - koor

De 2de Adem werd in 1984 opgericht door Marc Michael De Smet. Van 1992 tot 2001 was Filip Rathé de dirigent.

Sinds oktober 2001 zingt het koor onder de leiding van Maarten Van Ingelgem. De naam De 2de Adem wordt geciteerd in het libretto van de opera *Aquarius* van Karel Goeyvaerts (1923-1993), de meest invloedrijke componist van bij ons sinds de Vlaamse polyfonisten. Het zal u niet verwonderen dat dit kamerkoor zich specialiseert in het hedendaagse koorrepertoire van na 1950. De 2de Adem heeft, door een vaak gedurfde programmatie en door te kiezen voor creaties en improvisatiemomenten, een eigen plaats verworven in het Vlaamse koorleven. Een aantal projecten uit de voorbije jaren schetst daarvan een duidelijk beeld:

- *Van Parys tot Bilbao*: een concert met 11 vrouwelijke Belgische componisten
- *Wach Auf!* met o.a. Maja Ratkje en POING in Vooruit Gent
- *Sacred Concert* van Duke Ellington met de bigband van de Academie voor Podiumkunsten Aalst
- *Songs from Mirage* met ensemble Aranis
- *Les Soldats Seront Troubadours* met muziek rond 2.500 jaar gewapende conflicten
- *Sakura* met Japans geïnspireerde muziek van Vlaamse componisten in Arboretum Kalmthout en in Bozar
- *De Stem der Loreley* over liefde, verleiding en verlokking
- *Passassi*, een concertwandeling langs kunstroute *Pass* van Kris Martin en Jan Hoet Jr.

Zingen mee op 9/8/2015:

Sopranen: Astrid Laemont, Friederike Kamm, Lisa Couck, Lieze Van Herzeele, Nadja Delbarre.

Alten: Andrea Knoflach, Ann Ranschaert, Debby De Smet, Marijke Willems, Ria Cabus, Tine Allegaert.

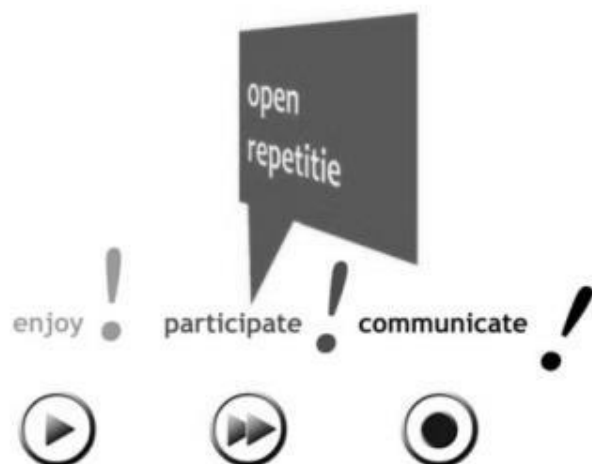
Tenoren: David Compennolle, Peter Cosyn, Thomas Van De Woestyne.

Bassen: Jean-Pierre De Vent, Paul Temmerman, Toon Danhieux.

Wil je ook graag meezingen ?

Op 6 en 13 september
zijn er open repetities in Gentbrugge.

www.de2deadem.info

II . Programma aan de Gras- en Korenlei

- Toelichting van het vredesoverleg Gent door Pieter Teirlick van Vrede vzw.
- Toespraak van vertegenwoordiger(s) van het stadsbestuur.
- We laten samen 70 lampionnetjes met lichtende vredeskaarsjes te water.
- Lakshmi Mathieu musiceert met zang en harp van op de houten gondel van Viadagio.

Lakshmi – harp en zang

Lakshmi volgde harples aan de Muziekacademie in Gent, waar ze in 2000 afstudeerde met de Grootste Onderscheiding. Ze behaalde het diploma van Meester in de muziek met Grote Onderscheiding aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel. Ze vervolmaakte zich bij de gerenommeerde harpdocente Erika Waardenburg aan het Conservatorium te Utrecht.

Lakshmi speelde reeds met tal van jeugd-, amateur- en professionele orkesten in binnen en buitenland en volgde masterclasses bij veel internationale harpdocenten. Sinds 2004 is ze regelmatig actief als freelance harpiste in orkesten als het Vlaams Radio Orkest, het Vlaamse Symfonieorkest, het Orkest der Lage Landen en Il Novecento van The Night of the Proms. In 2008 kreeg ze het aanbod om op te treden als soliste met de Filharmonie, en vertolkte met hen het harpconcerto van Reinecke in CC De Pit in Buggenhout en de Koning Elizabethzaal in Antwerpen.

www.lakshmi.be

vredesoverleg gent

Vredesoverleg Gent is een groep vertegenwoordigers van Gentse organisaties die de Vrede nastreven. We steunen elkaar bij evenementen waarin de vrede centraal staat.

We organiseren ook zelf als groep acties en laten de vredesstem horen bij het stadsbestuur van Gent. Naar aanleiding van de 70 jaar Hiroshima en Nagasaki, is er dit jaar het project Peace-Full, samen met Vrede vzw en Viadaggio.

www.vredesoverleg.org

HIROSHIMA NAGASAKI HERDENKING

Gent 09-08-2015

Naar jaarlijkse gewoonte herdenken we in Gent de nucleaire bombardementen op Hiroshima en Nagasaki op 6 en 9 augustus 1945. Daarbij kwamen honderdduizenden mensen om het leven. Dit jaar is dat 70 jaar geleden, dus zullen we symbolisch 70 vurige herdenkings-lampionnen te water laten in het historische centrum van Gent. Om 22u aan de Graslei/Korenlei.

Wij hopen dat u mee met ons een kaars op het water wil plaatsen, ter herdenking van alle slachtoffers van deze verschrikkelijke wapens.

We willen niet alleen de slachtoffers herdenken,
maar ook oproepen om deze wapens nooit meer te gebruiken.
Dat kan enkel in een kernwapenvrije wereld!

De Stad Gent is lid van het netwerk 'Burgemeesters voor Vrede'. Deze vereniging werd tijdens een speciale VN-bijeenkomst voor Ontwapening opgericht door de burgemeesters van Hiroshima en Nagasaki en ze vraagt aan alle kernmachten om hun arsenalen volledig te ontwapenen vóór 2020.

61% van de Belgen vindt dat "de kernwapens uit de militaire luchtmachtbasis van Kleine Brogel verwijderd moeten worden". Alle democratische Vlaamse en federale partijen (meerderheid én oppositie !) onderschreven op 22 en 23 april 2015 een resolutie die oproept om de kernwapens uit ons land te verwijderen. En wereldwijd ondertekenden de afgelopen maanden 113 van de 195 erkende VN-lidstaten de zogenaamde 'Humanitaire Belofte', teneinde diplomatieke onderhandelingen op te starten rond een internationaal verbod op kernwapens.

→ De Belgische regering verleent echter geen steun aan dit internationale initiatief, in weerwil van het eigen regeerakkoord. Wij zullen een brief sturen aan Premier Michel en de Minister van Buitenlandse Zaken Reynders.

→ U kan die brief mee ondertekenen aan de Korenlei.